

Research Paper

Predicting Emotional Intelligence and Social Adjustment Based on Attachment Styles

*Naeemeh Nasergholi-Bafghi¹, Hamid Molaei¹, Ali Hasanzadeh²

1. MSc., Department of General Psychology, Faculty of Psychology, Zarand Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran.

2. MSc., Department of Exceptional Children Psychology, Faculty of Psychology, Zarand Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran.

Citation: Nasergholi-Bafghi N, Molaei H, Hasanzadeh A. [Predicting Emotional Intelligence and Social Adjustment Based on Attachment Styles (Persian)]. Journal of Sabzevar University of Medical Sciences. 2016; 23(3):398-405.

Received: 10 Mar. 2016

Accepted: 9 Jun. 2016

ABSTRACT

Background The present study aimed to investigate the relationship between attachment styles and emotional intelligence/social adjustment of female high school students in Bafq, Iran.

Materials & Methods This study used a descriptive correlational methodology. The study population consisted of all 700 students of Bafq, from them a total of 250 students were chosen based on Morgan table and through a multistep clustering sampling method. Shoot's (1998) questionnaire of emotional intelligence, Ahqar's (2006) questionnaire of social adjustment, and Hazen & Shaver (1987) questionnaire of adult attachment were used for data collection.

Results showed that, by having students' avoidant attachment, one can predict 0.254 and 0.379 of their emotional intelligence ($P < 0.001$) and social adjustment ($P < 0.001$), respectively. However, one cannot significantly predict students' emotional intelligence and social adjustment based on their safe/ambivalent attachment style. Also, there is a direct and significant relationship between students' emotional intelligence and their social adjustment ($P > 0.05$).

Conclusion In order to establish a secure attachment style, and building social relationships and adaptation to challenging and stressful situations, it is recommended to have the emotional intelligence construct.

Key words:

Lysogeny, Emotional intelligence, Social adjustment

.....

* Corresponding Author:

Naeemeh Nasergholi-Bafghi, MA

Address: Department of General Psychology, Faculty of Psychology, Zarand Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran.

Tel: +98 (913) 2555596

E-mail: n.nasergholi@yahoo.com

پیش‌بینی هوش هیجانی و سازگاری اجتماعی بر اساس سبک‌های دلبستگی

*نعمه ناصرقلی بافقی^۱، حمید ملایی^۱، علی حسن‌زاده^۲

۱- کارشناس ارشد، گروه روانشناسی عمومی، دانشکده روانشناسی، واحد زرنده، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران.

۲- کارشناس ارشد، گروه روانشناسی کودکان استثنایی، دانشکده روانشناسی، واحد زرنده، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران.

چکیده

تاریخ دریافت: ۲۰ اسفند ۱۳۹۴

تاریخ پذیرش: ۲۰ خرداد ۱۳۹۵

اهداف: با توجه به اهمیت سبک‌های دلبستگی در شخصیت دانش‌آموزان، مطالعه حاضر با هدف پیش‌بینی سازگاری اجتماعی و هوش هیجانی آنان بر اساس سبک‌های دلبستگی صورت گرفته است.

مواد و روش‌ها: روش این مطالعه، همبستگی و جامعه آماری شامل تمام دانش‌آموزان دختر دبیرستانی شهرستان بافق در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۱ بودند که تعداد ۲۵۰ نفر با استفاده از جدول مورگان و به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند و پرسش‌نامه‌های هوش هیجانی شوت، سازگاری اجتماعی و دلبستگی هازن و شیور را تکمیل کردند. داده‌های پژوهش با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی، ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون با نسخه ۱۸ نرم افزار SPSS و در سطح معناداری ۰/۰۵ تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد با سبک دلبستگی اجتنابی دانش‌آموزان می‌توان ۰/۲۵۴ هوش هیجانی آن‌ها را پیش‌بینی کرد ($P < ۰/۰۰۱$)؛ اما از طریق دلبستگی ایمن ($P = ۰/۲۶۵$) و دلبستگی دوسوگرا ($P = ۰/۵۵۶$) نمی‌توان به‌طور معنی‌داری هوش هیجانی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کرد. همچنین، با سبک دلبستگی اجتنابی دانش‌آموزان می‌توان ۰/۳۷۹ سازگاری اجتماعی آن‌ها را پیش‌بینی کرد ($P < ۰/۰۰۱$)؛ اما از طریق دلبستگی ایمن ($P = ۰/۸۲۶$) و دلبستگی دوسوگرا ($P = ۰/۶۶۵$) امکان‌پذیر نیست.

نتیجه‌گیری: در راستای ایجاد سبک دلبستگی ایمن، علاوه بر روابط اجتماعی سازنده و سازگاری لازم در موقعیت‌های مسئله‌ساز و تنش‌زا برخورداری از سازه هوش هیجانی نیز توصیه می‌شود.

کلیدواژه‌ها:

سبک‌های دلبستگی، سازگاری اجتماعی، هوش هیجانی

مقدمه

اندیشمندان و صاحب‌نظران حوزه روان‌شناسی بر این باورند که دلبستگی پایگاهی است که بر اساس آن کودک به اکتشاف محیط دست می‌زند، به چهره‌های معین گسترش می‌یابد، در تمام زندگی بابر جا مانده و تحت اشکال مختلف تبلور می‌یابد [۱]. نظریه دلبستگی بر پایدار ماندن پاسخ‌هایی که در خلال نوزادی در تعامل بین نوزاد و نخستین مراقب وی تأکید دارد [۲] و افراد در نتیجه تعامل با مراقب‌کننده‌های دوران کودکی خویش درباره روابط اجتماعی و تجسم‌هایی از خود به انتظاراتی دست می‌یابند که در تمامی مراحل زندگی تعیین‌کننده است [۳].

این انتظارات و تجسم‌ها تفاوت‌های افراد را در سه زمینه اصلی باورهای افراد درباره خود و دیگران، کنش‌های بین‌فردی و

نظم‌جویی‌های عاطفی نشان می‌دهد [۴]. به این ترتیب تفاوت‌های شناختی و هیجانی و ارتباطی افراد را می‌توان در چهارچوب نخستین سبک‌های دلبستگی بازشناخت. در واقع دلبستگی به تمایل فرد به تلاش جدی برای حفظ مجاورت و تماس با فرد یا افرادی معین اطلاق می‌شود که می‌توانند برای آرامش و امنیت جسمانی و روانی وی امکانات ذهنی فراهم سازند. این دلبستگی با مدل‌های درون‌کاوی دلبستگی با سازه‌های شناختی و عاطفی و انگیزشی تنظیم می‌شود [۵].

عملکرد سیستم دلبستگی از کیفیت تعامل میان کودک و تصاویر دلبستگی متأثر است [۶] که حاصل درون‌سازی انتظارات کودک از حساسیت، در دسترس بودن، پاسخ‌گو و حامی بودن تصویر دلبستگی در مواقع لزوم است [۷]. در مجموع تفاوت‌های فردی موجب شکل‌گیری سبک‌های متفاوت دلبستگی ایمن،

* نویسنده مسئول:

نعمه ناصرقلی بافقی

نشانی: کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زرنده، دانشکده روانشناسی، گروه روانشناسی عمومی.

تلفن: ۲۵۵۵۵۹۶ (۹۱۳) ۹۸+

پست الکترونیکی: n.nasergholi@yahoo.com

اهمیت ویژه‌ای دارد. بنابراین، احساس متفاوت بودن از سایر افراد می‌تواند نتایج منفی در نحوه عملکرد نوجوانان در جنبه‌های مختلف اجتماعی ایجاد کند [۲۳]. با توجه به مطالب مطرح شده، بدیهی است در راستای ایجاد سبک دل‌بستگی، سازگاری اجتماعی در روابط بین فردی نیازمند سلامت عاطفی و روانی و هیجانی است [۲۴] و شواهدی مبنی بر ارتباط دل‌بستگی با الگوهای هیجانی از جمله هوش هیجانی [۲۵] به‌عنوان مجموعه‌ای از قابلیت‌ها و توانایی‌ها و مهارت‌ها که فرد را برای سازگاری با محیط و کسب موفقیت در زندگی آماده می‌کند، وجود دارد [۲۶]. هوش هیجانی در واقع نوعی ظرفیت ادراک، بیان، فهم، کاربرد و مدیریت هیجان‌های خود و دیگران است [۲۷]. تحقیقات انجام شده در زمینه هوش هیجانی نشان داده‌اند که این سازه با خودهشیاری [۲۸] و سازش اجتماعی و هیجانی [۲۹] همبستگی مثبت دارد.

اهمیت و ضرورت توجه به مسئله دل‌بستگی در این است که برای ایجاد یک سبک ایمن، علاوه بر توانایی شخص برای سازگاری با مشکلات زندگی، عملکرد منسجم او به قابلیت‌های هیجانی نیز حائز اهمیت است؛ به‌گونه‌ای که خودآگاهی و زندگی درونی فرد به‌طور چشمگیری با تجربه‌های هیجانی فرد مشخص می‌شود [۳۰]. با توجه به اهمیت سازه دل‌بستگی به‌عنوان مقوله‌ای مهم در شخصیت افراد و ارتباط آن با عوامل اجتماعی و هیجانی، مطالعه حاضر با هدف بررسی رابطه سبک‌های سه‌گانه دل‌بستگی با سازگاری اجتماعی و هوش هیجانی دانش‌آموزان صورت گرفت و این سؤال مطرح شد که آیا سازگاری اجتماعی و هوش هیجانی دانش‌آموزان با در نظر گرفتن سبک‌های دل‌بستگی آنان پیش‌بینی‌شدنی است؟

مواد و روش‌ها

با توجه به دست‌بندی مطالعات همه‌گیرشناسی مطالعه حاضر، مشاهده‌ای و از نوع توصیفی است. جامعه آماری شامل تمام دانش‌آموزان دختر دبیرستانی مشغول به تحصیل شهرستان بافق در سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ است (۷۰۰ نفر). ۲۵۰ نفر براساس جدول مورگان و با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای از بین ۶ دبیرستان، به‌طور تصادفی ۴ دبیرستان و از هر دبیرستان ۴ کلاس (از هر پایه ۱ کلاس) و از هر کلاس به‌طور تصادفی ۱۵ نفر انتخاب شدند، پس از توضیح اهداف مطالعه و رضایت دانش‌آموزان، آن‌ها پرسش‌نامه‌های مدنظر را تکمیل کردند.

ابزارهای پژوهش شامل سه پرسش‌نامه مقیاس هوش هیجانی شوت، پرسش‌نامه سازگاری نوجوان و مقیاس دل‌بستگی بزرگسالان به شرح زیر هستند:

۱. مقیاس دل‌بستگی (AAI): این مقیاس توسط هازن و شیور [۱۰] تدوین و شامل ۱۵ سؤال است که سه سبک دل‌بستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا را در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت (خیلی کم=۱، کم=۲، متوسط=۳، زیاد=۴ و خیلی زیاد=۵) می‌سنجد. روایی این مقیاس احراز و ضرایب آلفای کرونباخ برای

دل‌بستگی اجتنابی و دل‌بستگی دوسوگرا می‌شود [۸]. سبک دل‌بستگی ایمن با سازگاری مناسب و انعطاف‌پذیری در برابر تجارب هیجانی و تحمل رویدادهای استرس‌زا ارتباط دارد [۹]. این در حالی است که سبک دل‌بستگی اجتنابی با حفظ فاصله هیجانی از دیگران و دوری از مواجهه با استرس‌ها ارتباط دارد [۱۰] و جهت‌گیری دوسوگرا با فراهم‌سازی در تعاملات اجتماعی و احتیاط مفرط در مقابل منابع استرس‌زا رابطه دارد [۱۱].

افرادی که سبک دل‌بستگی ایمن دارند، روابط مستحکمی با دیگران برقرار می‌کنند. در حالی که افرادی که سبک نایمن (اجتنابی و دوسوگرا) دارند، سطوح پایین‌تری از عواطف مثبت را تجربه می‌کنند و در کنترل اضطراب، افسردگی و سایر عواطف منفی ناتوانی هستند [۱۲]. همچنین درک بهتری از هیجان‌ها دارند و در مقایسه با افراد نایمن، در تنظیم هیجان توانایی بیشتری دارند [۱۳]. در مقابل کسانی که از دل‌بستگی نایمن برخوردار بودند و از سبک‌های تنظیم هیجانی سازش‌نا یافته استفاده می‌کردند، ذهنی آشفته داشتند و در تنظیم هیجانی و همدلی ناتوان بودند [۱۴]. نتایج مطالعه دیگر نشان می‌دهد که افراد با دل‌بستگی ایمن در مواجهه با وظایف و ارتباطات متعدد، شامل حل مشکلات اجتماعی و مواجهه با تنیدگی‌ها، سلامت جسمانی و روانی بسیار موفق هستند [۱۵]. ویژگی‌های ناتوانی هیجانی در افرادی که از الگوهای دل‌بستگی نایمن برخوردارند، دیده می‌شود [۱۶].

سازگاری اجتماعی از جمله عواملی است که در ایجاد سبک‌های دل‌بستگی افراد نقش دارد. قطعاً هر انسانی می‌کوشد تا خود را با محیط فیزیکی و روانی‌اش سازگار کند [۱۷]. فرد زمانی از سازگاری بهره‌مند است که بتواند میان خود و محیط اجتماعی رابطه‌ای سالم برقرار و انگیزه‌های خود را ارضا کند [۱۸]. سازگاری اجتماعی بر این ضرورت متکی است که نیازها و خواسته‌های فرد با منافع گروهی و خواسته‌هایی هماهنگ شود که در آن زندگی می‌کند. به عبارتی دیگر، سازگاری اجتماعی، هماهنگ ساختن رفتار به منظور برآورده کردن نیازهای محیطی که غالباً مستلزم اصلاح تکانه‌ها، هیجان‌ها یا نگرش‌هاست، قلمداد شده و به‌عنوان جریانی یاد می‌شود که با آن روابط میان افراد، گروه‌ها و عناصر فرهنگی در وضعیتی رضایت‌بخش برقرار باشد [۱۹]. بدین ترتیب، سازگاری اجتماعی سازوکاری است که با آن یک فرد توانایی دل‌بستگی به یک گروه را پیدا می‌کند [۲۰]. به همین علت لازمه سازگاری اجتماعی، بروز تغییراتی در فرد است که این خود مستلزم یکپارچگی سازوکارهایی است که گروه عضو جدید را می‌پذیرد [۲۱].

دوران بلوغ به دلیل تغییرات وسیع از نظر ابعاد جسمانی و روانی و اجتماعی دشوارترین مرحله در سازگاری است. بسیاری از ناسازگاری‌های اجتماعی در دوره نوجوانی رخ می‌دهد [۲۲]. از طرف دیگر در دوران نوجوانی به دلیل اینکه ارتباط با همسالان افزایش و وابستگی به والدین کاهش می‌یابد، سازگاری اجتماعی

یافته‌ها

میانگین و انحراف استاندارد هوش هیجانی $123/54 \pm 14/44$ است. ۸ نفر هوش هیجانی کم ($0/32$)، ۹۵ نفر هوش هیجانی متوسط ($0/38$) و ۱۴۷ نفر هوش هیجانی زیاد ($0/58$) داشتند. همچنین شاخص‌های آمار توصیفی سازگاری اجتماعی با میانگین و انحراف استاندارد $38/04 \pm 7/16$ است. سازگاری اجتماعی ۷ نفر کم ($2/8$ درصد)، ۱۲۵ نفر متوسط ($0/8$ درصد) و ۹۱ نفر زیاد ($36/4$ درصد) است. از بین ۲۵۰ دانش‌آموز سبک دلبستگی ۱۹ نفر ($7/6$ درصد) اجتنابی، ۲۲۰ نفر (88 درصد) ایمن و ۱۱ نفر ($4/4$ درصد) دوسوگراست.

مدل رگرسیون در جدول شماره ۱ معناداری، رابطه بین سبک‌های دلبستگی و هوش هیجانی را نشان می‌دهد ($P < 0/001$ و $r = 0/227$). سبک‌های دلبستگی در این مدل $6/5$ درصد واریانس هوش هیجانی دانش‌آموزان را مشخص می‌کند ($P < 0/001$). هوش هیجانی دانش‌آموزان با توجه به دلبستگی آن‌ها متفاوت است ($P < 0/000$) و با سبک دلبستگی اجتنابی دانش‌آموزان می‌توان $0/254$ هوش هیجانی آن‌ها را پیش‌بینی کرد؛ اما با شیوه دلبستگی ایمن و دوسوگرانی می‌توان به‌طور معنی‌داری نتایج هوش هیجانی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کرد ($P > 0/05$).

مدل رگرسیون در جدول شماره ۲ معناداری رابطه بین سبک‌های دلبستگی با سازگاری اجتماعی را نشان می‌دهد ($P < 0/001$ و $r = 0/382$). سبک‌های دلبستگی در این مدل

زیرمقیاس‌های ایمن و اجتنابی و دوسوگرا به ترتیب $0/74$ و $0/72$ و $0/72$ حاصل شده است [۳۱]. در مطالعه حاضر آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس‌های ایمن و اجتنابی و دوسوگرا به ترتیب $0/81$ و $0/79$ و $0/83$ به دست آمد.

۲. مقیاس هوش هیجانی: این مقیاس ۳۳ سؤالی سه مقوله توانایی‌های سازشی شامل تنظیم هیجان‌ها و بهره‌وری از هیجان‌ها و ارزیابی هیجان‌ها را در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت از ۱ (کاملاً مخالف) تا ۵ (کاملاً موافق) می‌سنجد. نمره حاصل از آزمون مذکور در سه طبقه کم (۳۳ تا ۷۷)، متوسط ($77/01$) تا 121 و زیاد ($121/01$ تا 165) قرار می‌گیرد. روایی مقیاس مذکور احراز و ضریب آلفای کرونباخ $0/92$ حاصل شده است [۳۲]. در مطالعه حاضر آلفای کرونباخ $0/86$ به دست آمد.

۳. پرسش‌نامه سازگاری: این مقیاس به منظور تعیین میزان سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان ساخته شده و شامل ۶۰ سؤال دوگزینه‌ای با گزینه‌های (بله و خیر) است. روایی و پایایی این ابزار احراز و نمرات این آزمون در سه طبقه کم ($0/33$ تا 18)، متوسط ($18/36$ تا $34/37$) و زیاد ($36/55$ تا 38) قرار می‌گیرند [۳۳]. پایایی این ابزار در مطالعه حاضر با استفاده از ضرایب آلفای کرونباخ $0/81$ حاصل شد. برای توصیف داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی نظیر میانگین، انحراف معیار، فراوانی، درصد، ضریب همبستگی پیرسون و آزمون‌های تحلیل رگرسیون استفاده شد. لازم به ذکر است که تمام تحلیل‌ها در سطح معنادار $0/05$ و با استفاده از نسخه ۱۸ نرم‌افزار SPSS انجام شد.

جدول ۱. پیش‌بینی سبک‌های دلبستگی بر اساس هوش هیجانی.

متغیر	B	خطای معیار	B	T	P	R	R ²	P
ثابت	۱۳۳/۰۶۳	۶/۳۰۷	-	۲۱/۰۹۹	۰/۰۰۰			
دلبستگی ایمن	۰/۲۲۱	۰/۱۹۸	۰/۰۶۹	۱/۱۱۷	۰/۲۶۵	۰/۲۷۷	۰/۰۶۵	۰/۰۰۰
دلبستگی اجتنابی	-۱/۰۵۶	۰/۲۶۱	-۰/۲۵۴	-۴/۰۴۱	۰/۰۰۰			
دلبستگی دوسوگرا	-۰/۱۹۶	۰/۳۳۲	۰/۰۲۷	-۰/۵۹	۰/۵۵۶			

سطح معناداری $0/001$

جدول ۲. پیش‌بینی سبک‌های دلبستگی بر اساس سازگاری اجتماعی.

متغیر	برآورد B	خطای معیار	B	T	P	R	R ²	P
ثابت	۴۸/۸۱۵	۳/۰۰۹	-	۱۶/۲۳۴	۰/۰۰۰			
دلبستگی ایمن	-۰/۰۲۱	۰/۰۹۵	-۰/۰۱۳	-۰/۲۲	۰/۸۲۶			
دلبستگی اجتنابی	-۰/۷۷۷	۰/۱۲۵	-۰/۳۷۹	-۶/۲۳۹	۰/۰۰۰	۰/۳۸۲	۰/۱۳۶	۰/۰۰۰
دلبستگی دوسوگرا	-۰/۰۶۹	۰/۱۵۹	-۰/۰۲۶	-۰/۳۳۳	۰/۶۶۵			

سطح معناداری $0/001$

۰/۱۳۶ درصد واریانس سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان را تبیین می‌کند. ($P < 0/001$). سازگاری اجتماعی باتوجه به دل‌بستگی اجتنابی متفاوت است ($P < 0/000$) و با سبک دل‌بستگی اجتنابی می‌توان ۰/۳۷۹ سازگاری اجتماعی را پیش‌بینی کرد؛ اما، از طریق دل‌بستگی ایمن و دل‌بستگی دوسوگرا نمی‌توان سازگاری اجتماعی را پیش‌بینی کرد ($P > 0/05$).

بحث

باتوجه به اهمیت سازه دل‌بستگی به‌عنوان مقوله مهمی در شخصیت افراد و ارتباط آن با عوامل اجتماعی و هیجانی، مطالعه حاضر با هدف بررسی رابطه سبک‌های سه‌گانه دل‌بستگی با سازگاری اجتماعی و هوش هیجانی دانش‌آموزان صورت گرفت. اولین یافته تحقیق حاکی از این بود که بین سبک‌های دل‌بستگی (ایمن و اجتنابی و دوسوگرا) با هوش هیجانی دانش‌آموزان رابطه خطی معنی‌داری وجود دارد و مهم‌ترین عامل پیش‌بینی‌کننده هوش هیجانی دانش‌آموزان، میزان دل‌بستگی اجتنابی بود. این نتایج با یافته‌های تحقیقات دیگر همسو بود [۳۴، ۱۴]. بنابراین می‌توان گفت هرچه سبک دل‌بستگی دانش‌آموزان اجتنابی باشد، هوش هیجانی آن‌ها بالاتر و هرچه سبک دل‌بستگی دانش‌آموزان ایمن یا دوسوگرا باشد، هوش هیجانی آن‌ها کمتر خواهد بود. این در حالی است که به گمان صاحب‌نظران باتوجه به اینکه افراد با سبک‌های مختلف دل‌بستگی، راهبردهای متفاوتی را برای تنظیم هیجانات خود استفاده می‌کنند [۳۵]؛ از این رو می‌توان ارتباط سبک‌های دل‌بستگی را با میزان هوش هیجانی افراد تبیین کرد.

پیش‌تر اشاره شد که تأثیر دل‌بستگی بر فرآیندهای مختلف شناختی و هیجانی تحت تأثیر ویژگی‌ها و محرک‌های دریافتی افراد از مراقبت‌کننده‌هایشان است. ارتباط همدلانه و صمیمانه با دیگران بخش مهمی از دل‌بستگی است. کودکان با سبک ایمن، محیط خود را بیشتر از کودکان نایمن کشف می‌کنند و از فرآیندهای هیجانی مثبت نظیر هوش هیجانی بیشتر بهره می‌برند. در مقابل افرادی که سبک دوسوگرا دارند، به‌علت ناتوانی در ایجاد تمایز در استفاده از اطلاعات مهم و بی‌اهمیت، هیجاناتی را تجربه می‌کنند که آن‌ها را در برابر تأثیر محیط آسیب‌پذیر می‌سازد. چنین افرادی واقعیت را از دیدگاه دیگران می‌بینند و در رابطه با دیگران به تفسیر واقعی و درستی دست نمی‌یابند [۳۶].

از سویی دیگر افراد با دل‌بستگی ایمن در تنظیم هیجانات خود، راهبردهایی برای افزایش هیجانات مثبت خود از جمله هوش هیجانی به‌کار می‌گیرند. بنابراین، افراد برخوردار از سبک دل‌بستگی ایمن با استفاده از هوش هیجانی قادر به استفاده از راهبردهای مؤثر برای کاهش تنیدگی‌ها و تنش‌های احتمالی خواهند بود. در مقابل افرادی که سبک‌های اجتنابی و دوسوگرا دارند، ضمن اینکه هیجان‌های منفی زیادی را تجربه می‌کنند، نسبت به خود و دیگران ارزشیابی منفی می‌کنند.

در یافته بعدی نشان داده شد که بین سبک‌های دل‌بستگی (ایمن و اجتنابی و دوسوگرا) با سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان رابطه خطی معنی‌داری وجود دارد. مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان، میزان دل‌بستگی اجتنابی است. این یافته به این معناست که افزایش سبک دل‌بستگی اجتنابی در دانش‌آموزان، میزان سازگاری آن‌ها را در موقعیت‌های اجتماعی افزایش می‌دهد. نتیجه مطالعه کویاک و همکاران (۱۹۸۸) حاکی از این بود افرادی که سبک ایمن دارند، نسبت به دیگر سبک‌های دل‌بستگی مشکلات سازگاری کمتری دارند. این در حالی است که سبک‌های اجتنابی و دوسوگرا میزان سازگاری افراد را در موقعیت‌های اجتماعی کاهش می‌دهد [۳۷]. همچنین نتایج مطالعاتی دیگر نیز مؤید همین نکته است [۳۸، ۳۹].

طبق مبانی نظری دل‌بستگی بالبی دانش‌آموزانی که سبک دل‌بستگی ایمن دارند، در موقعیت‌ها و شرایط جدید برای ارائه رفتار و بازخورد مناسب نسبت به محرک‌های محیطی، سازگاری بیشتری از خود بروز می‌دهند [۳]. بنابراین این افراد در موقعیت‌های جدید گشودگی شناختی و قدرت اکتشاف و عزت‌نفس بیشتری دارند و در برقراری ارتباط با دیگران و همدلی و دیگر مسائل اجتماعی موفقیت بیشتری کسب می‌کنند. آن‌ها در روابط بین‌فردی با اطمینان بیشتری به تعامل با دیگران می‌پردازند و این امر سازگاری آنان را در شرایط جدید تسهیل می‌کند. در حقیقت افرادی که سبک دل‌بستگی ایمن دارند، در برابر شرایط روانی دیگران نیز واکنش‌های مناسبی نشان می‌دهند [۴۰] و با ایجاد احساس امنیت در ارتباط متقابل با دیگران، روابط اجتماعی سالم‌تری را تجربه خواهند کرد؛ چراکه از دیدگاه بالبی نخستین ارتباط دل‌بستگی باعث رشد الگوهای فعال درونی می‌شود که در بردارنده اطلاعاتی درباره خود و مسائل ارتباطی با دیگران است و این امر در واقع، اساس شخصیت اجتماعی فرد را شکل می‌دهد [۳].

باتوجه به نتایج این مطالعه می‌توان گفت اگر سبک دل‌بستگی در افراد اجتنابی باشد، میزان سازگاری آن‌ها بیشتر و در نتیجه عملکرد و کارکرد اجتماعی آن‌ها نیز بهتر خواهد شد. از یافته‌های مهم این تحقیق، توجه مسئولان آموزشی به تغییر سبک دل‌بستگی دوسوگرا در زمینه ایجاد روابط اجتماعی و سازگاری دانش‌آموزان با دیگران و در موقعیت‌های مختلف و نیز برخورداری بیشتر از سازه هوش هیجانی است. گفتنی است محدود شدن جامعه آماری به دانش‌آموزان دختر، عمومیت نتایج به جوامع بزرگسالان را دشوار می‌کند؛ از این رو پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های مشابه محدودیت مذکور در نظر گرفته شود.

تشکر و قدردانی

مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه خانم نعیمه ناصرقلی بافقی در مقطع کارشناسی ارشد در رشته روانشناسی عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد زرنده است. در انتها نویسنده‌گان از دانش‌آموزان شرکت‌کننده در این مطالعه تشکر و سپاسگزاری می‌کنند.

References

- [1] Santrock JW. Adolescence. New York: McGraw- Hill; 2005.
- [2] Carnes P, Adams KM. Clinical management of sex addiction. London: Routledge Publication; 2002
- [3] Bretherton I. The Origins of attachment theory. *Developmental Psychology*. 1992; 28(1):759-75. doi: 10.1037/0012-1649.28.5.759
- [4] Muris P, Meesters C. Attachment, behavioral inhibition, and anxiety disorders in normal adolescents. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*. 2002; 24(3):97-106. doi: 10.1023/a:1015388724539
- [5] Malakh-Pines A. Falling in love: Why we choose the lovers we choose. London: Routledge Publication; 2005.
- [6] Mikulincer M, Shaver P, Pereg D. Attachment theory and affect regulation: attachment theory and research: Resurrection of the psychodynamic approach to personality. *Journal of Research Personality*. 2005; 39(1): 22-45. doi: 10.1016/j.jrp.2004.09.002
- [7] Shahyad S, Pakdaman S, Tavakoly M, Asadi M, Siavoshi H, Miri M, Alipour AS. The relationship between attachment style and motive, content and number of using SMS. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2011; 15:887-90. doi: 10.1016/j.sbspro.2011.03.205
- [8] Wilson SL. Attachment disorders: review and current status. *Journal of Psychology*. 2001; 135(1):37-51. doi: 10.1080/00223980109603678
- [9] Huntsinger ET, Luecken LJ. Attachment relationship and health behavior: the mediation role of self-esteem. *Journal of Psychology & Health*. 2004; 19(4):515-26. doi: 10.1080/0887044042000196728
- [10] Hazan C, Shaver P. Conceptualizing romantic love as attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2002; 52(3):511-24. doi: 10.1037/0022-3514.52.3.511
- [11] Hatamy A, Fathi E, Gorji Z, Esmaeily M. The relationship between parenting styles and attachment styles in men and women with infidelity. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2011; 15:3743-747. doi: 10.1016/j.sbspro.2011.04.366
- [12] Bartholomew K, Horowitz LM. Attachment styles among young adults: a test of a four category model. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2002; 61(3):226-44. doi: 10.1037/0022-3514.61.2.226
- [13] Pereg D, Mikulincer M. Attachment style and the regulation of negative affect. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 2004; 30(4):67-80. doi: 10.1177/0146167203258852
- [14] Bekendam C. Dimensions of emotional intelligence: attachment, affect regulation, alexithymia and empathy. *Dissertation Abstracts International*. 2001; 58(4):21-29. doi: 10.1037/e530162013-001
- [15] Fullam M. Adult attachment, emotional intelligence, health and immunological responsiveness to stress. *Dissertation Abstract International*. 2002; 63(2):71-79. doi: 10.1002/smi.926
- [16] Troisi A, D'argenio A, Peracchio F, Petti P. Insecure attachment alexithymia in young men with mood symptoms. *Journal of Nervous and Mental Disease*. 2001; 189(5):311-16. doi: 10.1097/00005053-200105000-00007
- [17] Dhingra R, Manhas S, Thakur N. Establishing connectivity of emotional quotient (E.Q), spiritual quotient with social adjustment: a study of Kashmiri Migrant Woman. *Journal of Human Ecology*. 2005; 18(4):313-17.
- [18] Eva B. School Adjustment of Borderline Intelligence pupils. [PhD thesis]. Bulevardul Muncii: University of Cluj-Napoca; 2003.
- [19] Spearman G. Why people need people self esteem. New York: MC Graw Press; 2003.
- [20] Schludermann E, Schludermann SH, Needham D, Mulenga M. Fear of rejection versus religious commitment as predictors of adjustment among reformed and evangelical college students in Canada. *Journal of Beliefs and Values*. 2001; 22(2):209-22. doi: 10.1080/13617670120092438
- [21] Peleg-Oren N, Sherer M, Soskolen V. Effect of gender on the Social and psychological adjustment of cancer patients. *Social Work in Health Care*. 2003; 37(3):17-24. doi: 10.1300/j010v37n03_02
- [22] Poorafkari N. [Psychological psychiatric comprehensive dictionary (Persian)]. Tehran: Farhange Moaser Publication; 2006.
- [23] Goodstein LD, Lanyon RT. Adjustment behavior and personality. Canada: Arizona State University; 1995.
- [24] Gladys SL, Frank JH, Amy HW. Exploring the relationships of physical activity, emotional intelligence and health in Taiwan College Students. *Journal of Exercise Science and Fitness*. 2009; 7(1):55-63. doi: 10.1016/S1728-869X(09)60008-3
- [25] King DB. Rethinking claims of spiritual intelligenc: A definition, model, and measure [Unpublished MA thesis]. Peterborough: Trent University; 2008
- [26] Salovey P, Mayer JD, Caruso D. The positive psychology of emotional intelligence. In: Snyder CR, Lopez SJ, editors. *Handbook of Positive Psychology*. New York: Oxford University Press; 2009, p. 238-48.
- [27] Mayer JD, Caruso DR, Salovey P. Emotional intelligence meets traditional standards for an intelligence. *Intelligence*. 2000; 27(2):267-98. doi: 10.1016/s0160-2896(99)00016-1
- [28] Ghorbani N, Bing MN, Watson PJ, Davison HK, Mack DA. Self reported emotional intelligence: construct similarity and functional dissimilarity of higher-order processing in Iran and the United States. *International Journal of Psychology*. 2002; 37(4):297-308. doi: 10.1080/00207590244000098
- [29] Salovey P, Mayer J, Caruso D. The positive psychology of emotional intelligence. In: Snyder CR, Lopez SJ, editors. *Handbook of Positive Psychology*. New York: Oxford University Press; 2002, p. 159-71.
- [30] Bar-On R. Emotional and social intelligence: insights from the Emotional Quotient Inventory. In: Bar-On R, Parker JDA, editors. *Handbook of Emotional Intelligence*. San Francisco: Jossey-Bass; 2000, p. 36-88.
- [31] Besharat MA. [Norm-seeking scale attachment (Persian)] [Research report]. Tehran: University of Tehran; 2000.
- [32] Khosrojauid M. [Assess the reliability and validity of EI shot in adolescents (Persian)] [Unpublished MA thesis]. Tehran: Tarbiat Modarres University; 2002.
- [33] Ahghar Gh. [Check compatibility students studying in the country in three dimensions: emotional, social, education and factors affecting (Persian)]. Tehran: Institute of Education; 2006.

- [34] Kim Y. Emotional and cognitive consequences of adult attachment: The mediating effect of the self. *Personality and Individual Differences*. 2005; 39(4):913-23. doi: 10.1016/j.paid.2005.03.010
- [35] Kafetsios K. Attachment and emotional intelligence abilities across the life course. *Personality and Individual Differences*. 2004; 37(3):129-45. doi: 10.1016/j.paid.2003.08.006
- [36] Vermigli P, Toni A. Attachment and field dependence: individual differences in information processing. *European Psychologist*. 2004; 9(1):43-55. doi: 10.1027/1016-9040.9.1.43
- [37] Kobak RR, Sceery A. Attachment in late adolescence: working models, affect regulation, and representations of self and others. *Child Development*. 1988; 59(5):135-46. doi: 10.2307/1130395
- [38] Vivona J. Parental attachment styles of late adolescents: qualities of attachment relationships and consequences for adjustment. *Journal of Counseling Psychology*. 2000; 47(1):316-29. doi: 10.1037/0022-0167.47.3.316
- [39] Larose S, Boivin M. Attachment to parents, social support expectations, and socioemotional adjustment during the high school/college transition. *Journal of Research on Adolescence*. 1998; 8(2):1-27. doi: 10.1207/s15327795jra0801_1
- [40] Mikulincer M, Shaver PR, Pereg D. Attachment theory and affect regulation: the dynamics, development, and cognitive consequences of attachment-related strategies. *Motivation and Emotion*. 2003; 27(2):77-102. doi: 10.1002/9781444301786.ch5

Archive of SID